USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2021/1615

ze dne 29. dubna 2021

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž na rozpočtový rok 2019

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž na rozpočtový rok 2019,

— s ohledem na článek 100 a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na stanovisko Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0081/2021),

A. vzhledem k tomu, že podle výkazu příjmů a výdajů Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž (dále jen „agentura“) ([1]) její konečný rozpočet na rozpočtový rok 2019 činil 330 107 000 EUR, což ve srovnání s rokem 2018 představuje zvýšení o 14,36 %; vzhledem k tomu, že rozpočet agentury se odvíjí převážně od rozpočtu Unie;

B. vzhledem k tomu, že podle čl. 80 odst. 1 nařízení (EU) 2019/1896 ([2]) Evropská pohraniční a pobřežní stráž při plnění svých úkolů podle tohoto nařízení zaručuje ochranu základních práv v souladu s příslušným právem Unie, zejména Listinou základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) a příslušným mezinárodním právem, včetně Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, protokolu k této úmluvě z roku 1967, Úmluvy o právech dítěte, a se závazky týkajícími se přístupu k mezinárodní ochraně, zejména zásadou nenavracení; vzhledem k tomu, že nařízení (EU) 2019/1896 zajistilo nejen nové zdroje pro agenturu v oblasti základních práv, ale zavedlo také nový komplexní nezávislý vnitřní mechanismus určený ke sledování souladu operativních činností agentury se základními právy; vzhledem k tomu, že tento mechanismus je založen na posílené úloze a nezávislosti úředníka agentury pro otázky základních práv, který se zodpovídá správní radě, má však zároveň přenesené pravomoci orgánu oprávněného ke jmenování svých zaměstnanců;

C. vzhledem k tomu, že podle nařízení (EU) 2019/1896 má být úředníkovi pro otázky základních práv nápomocen zástupce úředníka pro otázky základních práv a nejméně 40 pracovníků pověřených sledováním základních práv pod hierarchickým dohledem úředníka pro otázky základních práv, kteří představují jeho „oči a uši“ v terénu;

D. vzhledem k tomu, že v harmonogramu pro provádění Evropské pohraniční a pobřežní stráže 2.0, který agentura a Komise vypracovaly v červenci 2019, se zdůrazňuje, že je třeba uvést příslušný rámec pro sledování základních práv do souladu s literou a duchem nařízení (EU) 2019/1896, zejména pokud jde o nábor 40 pracovníků pověřených sledováním základních práv do 5. prosince 2020;

E. vzhledem k tomu, že Účetní dvůr ve své zprávě o roční účetní závěrce agentury za rozpočtový rok 2019 (dále jen „zpráva Účetního dvora“) prohlásil, že získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka agentury je spolehlivá a uskutečněné operace jsou legální a správné; vzhledem k tomu, že Účetní dvůr nedávno zahájil audit s cílem zjistit, zda agentura již poskytla účinnou podporu členským státům při provádění evropské integrované správy hranic, která bude dokončena v roce 2021;

([1]) Úř. věst. C 143, 30.4.2020, s. 6.

([2]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní stráži a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624 (Úř. věst. L 295, 14.11.2019, s. 1).

F. vzhledem k tomu, že evropská veřejná ochránkyně práv zahájila šetření (CASEOI/5/2020/MHZ) s cílem posoudit, jak agentura řeší údajné porušování základních práv, zejména účinnost a transparentnost mechanismu agentury pro řešení stížností ze strany osob, které jsou přesvědčeny, že v souvislosti s operacemi agentury na hranicích došlo k porušení jejich práv, jakož i úlohu a nezávislost úředníka agentury pro otázky základních práv;

G. vzhledem k tomu, že Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) zahájil vyšetřování agentury v souvislosti s obviněním z obtěžování, pochybení a vytlačování migrantů;

H. vzhledem k tomu, že od prosince 2019 provádí agentura nový mandát s významným a podstatným navýšením počtu misí a zaměstnanců, což vyžaduje odpovídající rozpočet;

Rozpočtové a finanční řízení

1. s uspokojením konstatuje, že výsledkem úsilí v souvislosti s monitorováním rozpočtu během rozpočtového roku 2019 byla míra plnění rozpočtu 99,84 %, čímž oproti roku 2018 došlo k nárůstu o 1,46 %; se znepokojením konstatuje, že míra čerpání prostředků na platby dosáhla pouze 69,13 %, což ve srovnání s rokem 2018 představuje pokles o 0,56 %;

2. bere na vědomí informaci uvedenou ve zprávě Účetního dvora, že v roce 2019 spravovala agentura grantové dohody uzavřené se spolupracujícími zeměmi na financování operačních činností, které představují 55 % rozpočtu agentury; bere na vědomí, že agentura přijala opatření, aby zlepšila ověřování ex ante, a v roce 2019 znovu zavedla ověřování úhrad ex post; vyjadřuje znepokojení nad tím, že Účetní dvůr upozorňuje na to, že proplácení výdajů na zařízení stále vychází ze skutečných nákladů, a vyjadřuje hluboké politování nad tím, že projekt, jehož cílem je přejít na proplácení na základě jednotkových nákladů, zatím nebyl úspěšně dokončen; zdůrazňuje, že tento postup nebyl dokončen, přestože se jedná o opakující se situaci, která byla řešena v předchozím postupu udělování absolutoria; s velkým znepokojením na základě zprávy Účetního dvora konstatuje, že spolupracující země ne vždy předkládaly žádosti o úhradu nákladů doložené fakturami nebo jinými dokumenty, které by náležitě dokládaly skutečné náklady operací, a že při předkládání dokladů došlo ke zpožděním; zpráva Účetního dvora zároveň zdůrazňuje, že spolupracující země mají povinnost včas předkládat přesné podklady spolu s výkazy nákladů; na základě odpovědi agentury konstatuje, že během kontroly ex post agentura doložila zpochybněné výdaje na základě bankovních výpisů a příjemce informovala, že proforma faktury již nadále nebudou jako doklady přípustné, a to i v případě, že tyto faktury budou v souladu s platným vnitrostátním regulačním rámcem; kromě toho bylo zpoždění při poskytování dokladů spojeno s prováděním zjednodušeného systému grantů pro vysílání úředníků, a postup pro provádění konečných plateb byl proto v roce 2019 značně rozšířen, aby se zajistilo řádné finanční řízení; vyjadřuje hlubokou nespokojenost s nedostatkem odhodlání na straně vedení agentury tuto situaci řešit; vyzývá agenturu, aby zastavila proplácení veškerých zbývajících žádostí o úhradu nákladů, které nejsou doloženy fakturami; naléhavě vyzývá agenturu, aby neprodleně dokončila přechod k úhradám na základě jednotkových nákladů a aby plně uplatňovala všechny zásady řádného finančního řízení;

3. odsuzuje skutečnost, že podle zprávy Účetního dvora agentura pozměnila smluvní ujednání o rekonstrukčních pracích provedených v prostorách agentury ve velmi pokročilé fázi projektu a zavedla možnost předběžného financování prací, které ještě nebyly dokončeny, ačkoli původně se platby měly provádět až v okamžiku, kdy byly práce schváleny, s velkým znepokojením konstatuje, že v důsledku toho se vzdala klíčového prvku kontroly a čerpání prostředků neodráželo skutečný pokrok prací; na základě odpovědi agentury konstatuje, že předběžné financování bylo řešením, které umožnilo pokračovat v rekonstrukci budovy, a že klíčová kontrola byla zachována, protože předběžné financování bylo vyplaceno pronajímateli, který zhotoviteli nemohl zaplatit předtím, než agentura převzala určitou část hotového díla, a pronajímatel vrátil agentuře veškeré nevyužité finanční prostředky, přičemž všechny tyto prostředky byly zajištěny smluvními zárukami; vyzývá agenturu, aby přezkoumala své mechanismy týkající se těchto plateb a zajistila dodržování zásad řádného finančního řízení;

4. domnívá se, že vysvětlení agentury je mimořádně nedostatečné s ohledem na informace o možném případu podvodu týkajícího se polského softwaru IT, kde byl použit podobný postup;

5. poukazuje na nedávné zprávy ve sdělovacích prostředcích, které informovaly o nákladných každoročních akcích, jejichž náklady v roce 2019 činily téměř půl milionu EUR; připomíná, že agentura je financována z peněz daňových poplatníků Unie; vítá v tomto ohledu rozhodnutí agentury pořádání této každoroční akce zastavit; vyzývá agenturu, aby byla při pořádání akcí uvážlivější, pokud jde o plnění rozpočtu;

Výkonnost

6. bere na vědomí, že agentura používá určitá opatření jako klíčové ukazatele výkonnosti (KPI) k posouzení přidané hodnoty svých činností a používá i další opatření ke zlepšení svého rozpočtového řízení, např. míru spokojenosti zjišťovanou formou on-line průzkumů, posouzení opožděných plateb či míru volných pracovních míst; vyzývá agenturu, aby vyjasnila, proč je „odepření vstupu“ jedním z klíčových ukazatelů výkonnosti;

7. zdůrazňuje zásadní úlohu agentury jakožto základního kamene úsilí Unie o ochranu prostoru svobody, bezpečnosti a práva a zaručení volného pohybu bez kontrol na vnitřních hranicích; zdůrazňuje, že agentura je díky sdílení zdrojů a prostředků na úrovni Unie v oblasti migrační politiky hlavním nástrojem solidarity Unie v této oblasti;

8. konstatuje, že nařízení (EU) 2019/1896 bylo přijato dne 13. listopadu 2019 a vstoupilo v platnost dne 4. prosince 2019 s rozšířeným mandátem a zdroji, včetně vytvoření stálého útvaru s výkonnými pravomocemi; konstatuje, že agentura, aby splnila ustanovení nového mandátu, musela provést zásadní vnitřní restrukturalizaci a čelit výzvě spočívající v navrhování nových úkolů; konstatuje, že agentura čelila neočekávanému snížení počtu administrátorů, kteří měli být zaměstnáni v roce 2020, což vedlo k úpravám v plánu pracovních míst agentury; je znepokojen délkou probíhající diskuse mezi agenturou a Komisí o těchto úpravách; vyzývá Komisi a agenturu, aby urychleně nalezly vhodné řešení, které zajistí řádné a včasné plnění nového mandátu agentury;

9. poukazuje na problémy, kterým agentura čelí v důsledku dlouhodobého plánovacího cyklu, což ji vzhledem k rychle se měnícímu prostředí, v němž pracuje, přimělo k přijetí jednotného programového dokumentu;

10. konstatuje, že první technická a operační strategie pro evropskou integrovanou správu hranic byla přijata v březnu 2019;

11. konstatuje, že agentura převzala vedoucí úlohu v úsilí o zřízení společných styčných prostor pro agentury v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí v Bruselu, které by tak mohly efektivně využívat zdroje, sdílet zařízení a služby a intenzivněji vytvářet sítě; konstatuje rovněž, že se dokončuje správní ujednání s požadavky týkajícími se společných kancelářských prostor a podmínek spolupráce mezi partnery a že dalšími kroky plánovanými na období 2020–2021 budou zadávání veřejných zakázek, vybavení a případně přemístění do nových prostor;

12. pokud jde o zjištění Účetního dvora z předchozího roku, vyjadřuje značné znepokojení nad tím, že ačkoli se agentura v roce 2014 přestěhovala do stávajících prostor, stále nemá komplexní plán zachování kontinuity činnosti schválený správní radou; na základě odpovědi agentury konstatuje, že se připravuje prozatímní politika zachování kontinuity činnosti a plán zachování kontinuity činnosti a že k přijetí tohoto plánu mělo dojít v roce 2020; vyzývá agenturu, aby orgán příslušný k udělení absolutoria o přijetí a provádění plánu kontinuity činnosti informovala;

13. konstatuje, že v souladu s čl. 80 odst. 1 nařízení (EU) 2019/1896 má agentura s přispěním úředníka pro otázky základních práv a s jeho schválením vypracovat, provádět a dále rozvíjet strategii a akční plán pro základní práva, včetně účinného mechanismu sledování dodržování základních práv při všech činnostech agentury; konstatuje, že akční plán by měl provádět strategii tím, že zajistí praktické záruky základních práv, jimiž se řídí provádění operativních činností agentury; vyjadřuje politování nad tím, že tento akční plán dosud nebyl přijat;

14. vyjadřuje politování nad tím, že přes opakované výzvy Parlamentu a výrazné navýšení celkového počtu zaměstnanců agentury úředníkovi pro otázky základních práv stále chybí lidské zdroje, což mu jednoznačně ztěžuje řádný výkon úkolů, které mu byly svěřeny; naléhavě agenturu vyzývá, aby úředníkovi pro otázky základních práv poskytla dostatečné zdroje a zaměstnance, aby mohl zejména důkladněji rozpracovat a prosazovat strategii agentury zaměřenou na sledování a zajišťování ochrany základních práv; připomíná agentuře, že je důležité, aby dodržovala služební řád úředníků Evropské unie a pracovní řád ostatních zaměstnanců Evropské unie stanovený nařízením Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 ([3]); vyzývá agenturu, aby zavedla pravidelný mechanismus, jehož prostřednictvím by agentura podávala poslancům Evropského parlamentu informace o probíhajících operacích, včetně závažných incidentů, i další zprávy o násilnostech a nedodržování základních práv na vnějších hranicích;

15. zdůrazňuje, že je důležité posílit digitalizaci agentury, pokud jde o její vnitřní chod a postupy řízení; zdůrazňuje, že je třeba, aby byla agentura v tomto ohledu nadále proaktivní, aby se za každou cenu zabránilo vytvoření digitální propasti mezi agenturami; upozorňuje však na to, že je nutné přijmout veškerá nezbytná bezpečnostní opatření s cílem předejít všem rizikům ohrožujícím on-line bezpečnost zpracovávaných informací;

16. na základě odpovědi agentury konstatuje, že byl zřízen interní tým pro bezpečnost IKT a kybernetickou bezpečnost; vybízí agenturu, aby bez zbytečného odkladu dokončila svůj akční plán pro kybernetickou bezpečnost na období 2020–2025; vyzývá Komisi, aby podpořila agenturu při hledání řešení pro pokrok v její digitalizaci;

17. vítá vytvoření rejstříku dokumentů, domnívá se však, že stávající rejstřík nesplňuje právní požadavky nařízení (ES) č. 1049/2001 ([4]), neboť by v něm měly být uvedeny všechny dokumenty, které agentura vytvořila nebo má v držení; je si vědom toho, že je-li to v zájmu veřejnosti, pokud jde o veřejnou bezpečnost, obranné a vojenské záležitosti, mezinárodní vztahy či finanční, měnovou či hospodářskou politiku Unie nebo členského státu, může agentura v souladu s článkem 4 uvedeného nařízení odmítnout udělit přístup k dokumentům; opakuje svůj požadavek, aby agentura zajistila plnou transparentnost veškeré své činnosti; konkrétněji, vzhledem k tomu, že se očekává, že v nadcházejících letech dojde k dalšímu významnému celkovému navýšení rozpočtu agentury a k rozšíření jejích pravomocí, vyzývá agenturu, aby mu poskytla podrobnější informace o plnění svého rozpočtu na operační činnost podle jednotlivých kapitol, v nichž by byly uvedeny konkrétní činnosti financované podle příslušných článků a bodů; vyjadřuje politování nad tím, že se ve zprávě Účetního dvora posuzuje pouze legalita a správnost výdajů agentury; vzhledem k objemu a oblasti působnosti rozpočtu agentury vyzývá Účetní dvůr, aby v budoucnu posuzoval výkonnost agentury s větším ohledem na kvalitu, což by orgánu příslušnému k udělení absolutoria umožnilo lépe posoudit, jak je rozpočet agentury čerpán;

Personální politika

18. vyjadřuje politování nad tím, že dne 31. prosince 2019 byl plán pracovních míst proveden pouze ze 75,83 %, přičemž ze 484 dočasných pracovníků schválených na základě rozpočtu Unie (ve srovnání s 418 schválenými pracovními místy v roce 2018) jich bylo jmenováno 367; konstatuje dále, že pro agenturu v roce 2019 pracovalo 214 smluvních zaměstnanců a 168 vyslaných národních odborníků;

19. bere na vědomí probíhající nábor úředníka pro otázky základních práv, zástupce úředníka pro otázky základních práv a pracovníků pověřených sledováním základních práv; poukazuje na úzkou spolupráci mezi agenturou a Agenturou Evropské unie pro základní práva v roce 2019 při stanovení konkrétních výběrových kritérií pro nábor úředníka pro otázky základních práv a 40 pracovníků pověřených sledováním základních práv; vyjadřuje však politování nad zpožděním v těchto přijímacích řízeních; připomíná, že podle nařízení (EU) 2019/1896 byla agentura povinna přijmout do 5. prosince 2020 nejméně 40 pracovníků pověřených sledováním základních práv; konstatuje, že se očekávalo, že první skupina pracovníků pověřených sledováním základních práv bude přijata v březnu 2021; konstatuje, že oblast působnosti úředníka pro otázky základních práv se rozšířila nařízením (EU) 2019/1896, a že toto pracovní místo proto muselo být definováno jako pozice středního řídícího pracovníka vyžadující zvláštní výběrové řízení; konstatuje, že tyto organizační a personální změny vyvolaly nejasnosti, pokud jde o právní důsledky a provádění; vyzývá agenturu, aby se přednostně zabývala základními právy; trvá proto na tom, aby agentura bez dalších odkladů přijala 40 pracovníků pověřených sledováním základních práv na příslušné úrovni funkční skupiny AD, jak vyžaduje čl. 110 odst. 6 nařízení (EU) 2019/1896, a zajistila, aby budoucí pracovníci pověření sledováním základních práv měli potřebnou způsobilost k nezávislému výkonu svých povinností;

([3]) Úř. věst. L 56, 4.3.1968, s. 1.
([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. L 145, 31.5.2001, s. 43).

20. je velmi znepokojen nedostatečně vyváženým zastoupením žen a mužů vykázaným za rok 2019, a to zejména na úrovni správní rady (48 mužů a 8 žen); vyzývá agenturu, aby na úrovni správní rady zlepšila značnou genderovou nevyváženost; žádá Komisi a členské státy, aby při předkládání nominací do správní rady agentury přihlížely k tomu, že je důležité zajistit vyvážené zastoupení žen a mužů;

21. oceňuje, že agentura dne 1. srpna 2019 přijala politiku na ochranu lidské důstojnosti a předcházení obtěžování a šikaně; vyjadřuje znepokojení nad pěti případy obtěžování, které agentura nahlásila v roce 2019, a konstatuje, že oznamovatelé v poslední době vznesli další obvinění z obtěžování; vyzývá správní radu, aby posoudila, zda agentura řádně uplatňuje politiku na ochranu lidské důstojnosti a předcházení obtěžování a zda je tato politika účinná;

22. vyjadřuje znepokojení nad zprávami investigativních novinářů, kteří informovali o chování vysokých úředníků vůči níže postaveným pracovníkům; zdůrazňuje zejména své znepokojení nad zprávami o urážlivém a neuctivém chování vůči pracovníkům a nad poznámkami, že kontrolní mechanismy v agentuře jsou údajně čím dál méně účinné; konstatuje, že agentura neinformovala o žádných oficiálních stížnostech ohledně tohoto jednání; konstatuje, že pracovní skupina pro kontrolu agentury Frontex bude v souladu se svým mandátem monitorovat interní řízení agentury, včetně postupů pro podávání zpráv a vyřizování stížností; vybízí agenturu, aby s pracovní skupinou pro kontrolu agentury Frontex spolupracovala s cílem objasnit veškeré obavy v tomto ohledu a přijmout opatření v návaznosti na budoucí doporučení týkající se tohoto aspektu fungování agentury;

23. na základě zprávy Účetního dvora konstatuje, že agentura v roce 2019 pokračovala v najímání nových zaměstnanců v souladu se svým rozšířeným mandátem a že za celý rok přijala 218 nových pracovníků; konstatuje, že navzdory tomu, že postup náboru zaměstnanců se považuje za zdařilý, měla by agentura zlepšit pokyny pro členy výběrových komisí a důkladněji prověřovat finanční nároky uchazečů, pokud jde o platy; na základě odpovědi agentury konstatuje, že agentura organizuje školení pro členy výběrových komisí s cílem zajistit, aby měli odpovídající znalosti potřebné při výkonu jejich role, a zároveň respektuje prostor pro uvážení a nezávislost každé výběrové komise; bere na vědomí, že práva a nároky byly agentuře sděleny dne 6. února 2020 po zveřejnění a zavedení platů; konstatuje, že v případě platů nových pracovníků se kontroluje, zda splňují rozhodnutí, a pokud je zjištěna nesrovnalost, musí být nový zaměstnanec do dvanáctého dne měsíce informován; se znepokojením bere na vědomí zprávy, které se v nedávné době objevily ve sdělovacích prostředcích, podle nichž agentura uchazečům řádně neoznamovala stav náborových řízení; vyzývá Komisi, aby v tomto směru zlepšila svou komunikaci;

24. konstatuje, že rok 2019 byl čtvrtým rokem pětiletého plánu růstu po přijetí nařízení (EU) 2016/1624 ([5]), který vedl k výraznému navýšení rozpočtu agentury a počtu jejích zaměstnanců; konstatuje, že agentura začala přecházet k bezpapírovému elektronickému a cloudovému systému náboru, který měl být zprovozněn v létě 2020; konstatuje rovněž, že agentura čelí problémům, pokud jde o získání vhodných externích uchazečů a dosažení správné zeměpisné rovnováhy, zejména kvůli nízkému opravnému koeficientu; zdůrazňuje, že opravné koeficienty se v jednotlivých členských státech značně liší, což má vážný dopad na schopnost agentur nacházejících se v členských státech s nižšími opravnými koeficienty přijímat a udržet si zaměstnance a odborné znalosti; zdůrazňuje, že agentury se sídlem v zemích, v nichž se uplatňuje nízký opravný koeficient, by měly od Komise získat další podporu na provádění dodatečných opatření, aby byly atraktivnější pro stávající i potenciální zaměstnance; vyzývá Komisi, aby posoudila dopad a proveditelnost uplatňování opravných koeficientů na platy a aby přitom vycházela spíše z regionálního než vnitrostátního hodnocení; zdůrazňuje, že sídla agentur v členských státech s nižšími opravnými koeficienty se obvykle nacházejí v hlavních městech, kde jsou životní a existenční náklady výrazně vyšší než v jiných částech země;

25. vyjadřuje hluboké znepokojení nad tím, že navzdory tomu, že výkonné vedení agentury již v březnu 2019 vědělo o změnách, které vstoupily v platnost v prosinci 2019, pokud jde o úlohu a pravomoci úředníka pro otázky základních práv a pracovníků pověřených sledováním základních práv, nepřijalo nezbytná opatření k přizpůsobení se těmto změnám, což vedlo k opakovaným zpožděním při provádění ustanovení týkajících se dodržování základních práv v rámci agentury; vyjadřuje hluboké politování nad tím, jakým způsobem se výkonný ředitel rozhodl obejít správní radu při postupu nahrazení úředníka pro otázky základních práv na konci roku 2019; se znepokojením konstatuje, že tento postup byl zahájen právě v době, kdy se úředník pro otázky základních práv vrátil po dlouhodobé nemoci, přičemž byl o příslušném postupu informován na poslední chvíli; zdůrazňuje, že agentura musela pozastavit zveřejňování oznámení o volných pracovních místech na pozici úředníka pro otázky základních práv z důvodu nedodržení příslušných právních předpisů; poukazuje na to, že Komise tuto situaci označila za „jednoduše nezákonnou“; bere na vědomí, že funkci úředníka pro otázky základních práv nyní dočasně

([5]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1624 ze dne 14. září 2016 o Evropské pohraniční a pobřežní stráži a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 a zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 863/2007, nařízení Rady (ES) č. 2007/2004 a rozhodnutí Rady 2005/267/ES (Úř. věst. L 251, 16.9.2016, s. 1).

vykonává bývalý člen kabinetu výkonného ředitele; je vážně znepokojen mediálními zprávami o tom, že výkonný ředitel opakovaně ignoroval zprávy a doporučení od úředníka pro otázky základních práv týkající se jeho činnosti v několika členských státech; zdůrazňuje, že do února 2021 agentura nepřijala jediného pracovníka pověřeného monitorováním základních práv; vyjadřuje vážné znepokojení nad připomínkami Komise týkajícími se neochoty agentury provádět pokyny Komise, pokud jde o nábor zaměstnanců, včetně náboru úředníka pro otázky základních práv a pracovníků pověřených jejich monitorováním, což dále brání tomuto procesu a zpožďuje jej; naléhavě vyzývá agenturu, aby v plném rozsahu plnila všechny povinnosti vyplývající z nařízení (EU) 2019/1896 a informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o dosaženém pokroku;

26. bere na vědomí, že úředník pro otázky základních práv byl vybrán na schůzi správní rady v březnu a nastoupí do funkce dne 1. června 2021; konstatuje, že nabídku pracovního místa od agentury přijalo od dubna 2021 15 uchazečů o pozici pracovníka pověřeného sledováním základních práv, z nichž 10 bude zaměstnáno jako AST 4 a 5 jich bude zaměstnáno jako AD 7, přičemž předpokládané datum nástupu je polovina června a začátek července 2021;

27. konstatuje, že provádění nařízení (EU) 2019/1896 přineslo změny v organizační struktuře agentury; konstatuje, že bylo nutné vymezit a posoudit oblast působnosti všech tří zástupců výkonného ředitele; konstatuje, že správní rada přijala v prosinci 2020 upravenou organizační strukturu agentury; zdůrazňuje, že je třeba jasně vymezit pravomoci a oblast působnosti všech tří zástupců výkonného ředitele za účelem zvýšení transparentnosti a posílení jejich akceschopnosti;

28. vybízí agenturu, aby usilovala o vypracování dlouhodobého rámce politiky lidských zdrojů, který se bude zabývat rovnováhou mezi pracovním a soukromým životem, celoživotním poradenstvím a profesním rozvojem, vyváženým zastoupením žen a mužů, prací na dálku, zeměpisnou rovnováhou a náborem a integrací osob se zdravotním postižením;

Zadávání veřejných zakázek

29. konstatuje, že agentura se prostřednictvím svého inspekčního a kontrolního oddělení zapojila do sítě pro posílení výkonnosti sítě agentur Evropské unie; konstatuje, že agentura je rovněž zapojena do sítě úředníků pro zadávání zakázek agentur Evropské unie a posuzuje interinstitucionální nabídková řízení z hlediska potřeb a finančních zdrojů;

30. bere na vědomí zakázku agentury na systémy dálkově řízených letadel se schopností letu ve střední výšce a s dalekým doletem pro vzdušný dohled nad mořskými oblastmi, která byla zadána na základě rámcové smlouvy v celkové maximální výši 50 milionů EUR a s celkovou maximální dobou trvání smlouvy v délce čtyř let pro každého z příslušných dodavatelů v roce 2020; připomíná, že jak záchrana migrantů v tísni na vnějších hranicích, tak obstarávání technického vybavení pro zajištění správy hranic jsou základní součástí poslání agentury, a vybízí agenturu, aby při pořizování technického vybavení nadále dodržovala platná pravidla pro zadávání veřejných zakázek;

Prevence a řešení střetů zájmů, etika a transparentnost

31. konstatuje, že stávající opatření agentury týkající se transparentnosti, prevence a řízení střetů zájmů a ochrany oznamovatelů jsou nedostatečné; konstatuje, že politika pro whistleblowing byla přijata dne 18. července 2019 a vstoupila v platnost dne 1. srpna 2019; vyjadřuje politování nad tím, že na internetové stránce agentury nejsou zveřejněna prohlášení o zájmech všech členů správní rady ani jejich životopisy; naléhavě vyzývá agenturu, aby v zájmu zvýšení transparentnosti zveřejnila životopisy a prohlášení o zájmech všech členů své správní rady, výkonného ředitele a zástupce výkonného ředitele a informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o opatřeních přijatých v tomto ohledu;

32. poukazuje na větší zapojení agentury do nových typů veřejných zakázek a veřejných soutěží na služby, vybavení, externě zajišťované projekty a studie, aby byla splněna ustanovení nařízení (EU) 2019/1896; připomíná, že dohoda mezi Evropským parlamentem a Evropskou komisí o rejstříku transparentnosti pro organizace a osoby samostatně výdělečně činné, jež se podílejí na tvorbě a provádění politik EU [6] (dále jen „interinstitucionální dohoda z roku 2014“), má základ v článku 295 Smlouvy o fungování Evropské unie; připomíná, že interinstitucionální dohoda z roku 2014 je pro Parlament i Komisi závazná; připomíná, že bod 35 interinstitucionální dohody z roku 2014 vyzývá Evropskou radu a Radu, aby se připojily k rejstříku, a vybízí další orgány, instituce a jiné subjekty Unie, aby používaly rámec vytvořený touto dohodou; konstatuje, že agentura nikdy oficiálně neinformovala společný sekretariát o rozhodnutí používat rejstřík transparentnosti; vyzývá agenturu, aby vytvořila soudržný úřední rejstřík s cílem zajistit transparentnost svých styků se třetími zainteresovanými stranami, jak je stanoveno v článku 118

[6] Úř. věst. L 277, 19.9.2014, s. 11.

nařízení (EU) 2019/1896; vítá skutečnost, že agentura v současnosti vyvíjí svůj vlastní rejstřík transparentnosti s cílem zabránit nejednoznačnosti, pokud jde o její styky se třetími zainteresovanými stranami ve věci veřejných zakázek a veřejných soutěží na služby, vybavení nebo externě zajišťované projekty a studie; vyzývá Komisi, aby byla agentuře nápomocna při vymezování vhodného rámce pro rejstřík, který zajistí právní srozumitelnost pravidel transparentnosti a současně zohlední zvláštní požadavky na citlivost a bezpečnost, které vyžaduje povaha činnosti agentury;

33. s velkým znepokojením konstatuje, že podle šetření novinářů, která vycházejí z dokumentů zpřístupněných agenturou na základě stávajících právních předpisů o svobodě informací, agentura v letech 2018 až 2019 uspořádala několik setkání se zástupci odvětví souvisejících s její oblastí činnosti, z nichž 70 % bylo se zástupci společností, které nejsou uvedeny v rejstříku transparentnosti Unie; konstatuje, že agentura v roce 2019 během tzv. Dnů průmyslu uspořádala setkání s několika společnostmi působícími v oblasti vojenských technologií, sledování a biometrického rozpoznávání, včetně společností, které nejsou vedeny v rejstříku transparentnosti Unie; vyjadřuje politování nad tím, že agentura neposkytla Parlamentu správné informace o jednání s lobbisty v roce 2019; vyzývá agenturu, aby aktualizovala svou politiku transparentnosti s cílem zajistit systematické zveřejňování informací o setkáních se zástupci příslušných odvětví, jež budou uvádět rozsah, dobu trvání, a při jaké příležitosti se jednání konalo, a aby se zdržela setkání se společnostmi, které nejsou zapsány v rejstříku transparentnosti Unie; vyzývá agenturu, aby orgánu příslušnému pro udělení absolutoria podala zprávu o pokroku v tomto ohledu do června 2021;

34. zdůrazňuje skutečnost, že stávající etický rámec vztahující se na orgány, instituce a jiné subjekty Unie trpí značnými nedostatky v důsledku roztříštěnosti a nedostatečné koordinace mezi stávajícími ustanoveními; zdůrazňuje, že tyto otázky by měly být řešeny vytvořením společného etického rámce, který zajistí uplatňování vysokých etických norem pro všechny orgány, instituce a jiné subjekty Unie;

35. zdůrazňuje, že někteří úředníci vyplňují prohlášení o neexistenci střetu zájmů a provádějí sebehodnocení s ohledem na dodržování etických norem; zdůrazňuje však, že tato vlastní prohlášení a sebehodnocení nejsou dostatečná, a že je proto zapotřebí dodatečné kontroly;

Vnitřní kontroly

36. konstatuje, že v souladu s plánem následných kontrol dokončených grantů na období 2019–2020 provedlo inspekční a kontrolní oddělení agentury inspekce v osmi členských státech a deseti institucích;

37. konstatuje, že v roce 2019 provedl útvar interního auditu (IAS) Komise audit týkající se správy IT a projektového řízení, jehož výsledkem byla dvě „velmi důležitá“ a dvě „důležitá“ doporučení, která agentura přijala, a že pro provádění těchto doporučení byl přijat akční plán, který byl předložen útvaru IAS;

38. konstatuje, že ode dne 5. února 2020 má pět doporučení status „připraveno k přezkumu“ a čeká na konečné rozhodnutí útvaru IAS a 11 doporučení má status „dosud neprojednáno“ a ještě musí být provedeno;

39. vyjadřuje politování nad opatřeními navazujícími na zjištění Účetního dvora v předchozím roce, že agentura nemá politiku pro obsazování citlivých pracovních pozic, která by citlivé funkce vymezovala, udržovala jejich výčet aktuální a stanovovala vhodná opatření pro zmírnění rizika zvláštních zájmů; na základě odpovědi agentury bere na vědomí, že návrh politiky byl dokončen v roce 2019, ale s ohledem na možný přezkum byl pozastaven a agentura měla v úmyslu jej přijmout ve třetím čtvrtletí roku 2020; naléhavě vyzývá agenturu, aby tuto politiku co nejdříve přijala a prováděla s cílem dosáhnout souladu se standardy agentury pro vnitřní kontrolu; vyzývá agenturu, aby orgánu příslušnému pro udělení absolutoria podala zprávu o pokroku v této oblasti do června 2021;

40. vyzývá agenturu, aby v souvislosti se všemi připomínkami Účetního dvora, na které ještě nereagovala, bezodkladně přijala nápravná opatření, mj. přijala a uplatňovala politiku týkající se citlivých pozic v souladu se svými vlastními standardy interní kontroly, aby řešila riziko dvojího financování z Fondu pro vnitřní bezpečnost, který spravuje Komise, a financování ze strany agentury a aby se zabývala mírou převodu prostředků do dalšího roku, která je i nadále vysoká;

41. opětovně vyzývá agenturu, aby ve všech svých činnostech zajistila plnou transparentnost a plné dodržování základních práv; zdůrazňuje, že posílený mandát agentury by měl jít ruku v ruce s posílením mechanismů, které zajistí plné dodržování základních práv; konstatuje, že prosazování práva závisí na důvěře veřejnosti a vyžaduje transparentnost; dále zdůrazňuje, že výkon pravomocí je úměrný vysoké úrovni odpovědnosti a náležité péče; připomíná všem zúčastněným stranám, aby vzájemně respektovaly své pravomoci a zapojily se do konstruktivní spolupráce s cílem překonat problémy spojené s rychlým rozšířením agentury a dalším plněním poslání a strategických cílů agentury;

Další připomínky

42. s ohledem na připomínky a zjištění orgánu příslušného k udělení absolutoria týkající se výstavby nové budovy ústředí a zřízení evropské školy ve Varšavě konstatuje, že polské orgány agentuře v roce 2019 přidělily vhodný pozemek a plánuje se, že se do konce roku 2024 vybudují prostory navržené speciálně pro účely ústředí agentury, a že proces akreditace evropské školy probíhal v roce 2020, přičemž škola by měla být částečně v provozu od školního roku 2020–2021;

43. vyzývá agenturu, aby nadále posilovala spolupráci a výměnu osvědčených postupů s ostatními orgány, institucemi a jinými subjekty Unie za účelem zlepšení účinnosti v oblasti lidských zdrojů, správy budov, IT služeb a bezpečnosti;

44. konstatuje, že u všech čtyř projednávaných soudních řízení bylo dosaženo do konce roku 2019 rozhodnutí a že ve všech případech se jedná o výsledek ve prospěch agentury; je hluboce znepokojen tím, že agentura nařídila vymáhat právní poplatky ve výši 23 700 EUR od dvou osob ve věci T-31/18 projednávané Tribunálem týkající se žádosti o přístup k dokumentům; konstatuje, že Tribunál tuto částku snížil na 10 520 EUR; zdůrazňuje, že vybírání příliš vysokých právních poplatků od občanské společnosti nepříznivě ovlivňuje její přístup ke spravedlnosti, pokud jde o přístup k dokumentům, což je jedno ze základních práv stanovených v článku 42 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina"), a oslabuje právo příslušníků občanské společnosti na účinnou právní ochranu podle článku 47 Listiny; vyzývá agenturu, aby stáhla svůj požadavek na úhradu nákladů v tomto případě a aby v budoucnu neusilovala o úhradu nákladů na externí právníky od žadatelů v soudních řízeních týkajících se žádostí o přístup k informacím;

45. bere na vědomí opakovaná tvrzení řeckých orgánů o účasti agentury na porušování základních práv a obvinění z jejího zapojení do vytlačování migrantů; připomíná, že agentura je pověřena kontrolou hranic a současně zajišťuje, aby byly hraniční kontroly prováděny v souladu se základními právy, Úmluvou o právním postavení uprchlíků, jak je stanoveno v nařízení (EU) 2016/399 ([7]) a v nařízení (EU) 2019/1896, které ve svém článku 46 ukládá výkonnému řediteli povinnost pozastavit, ukončit nebo nezahájit činnosti v případě porušení základních práv; bere na vědomí zřízení pracovní skupiny pro základní práva a právní aspekty operací v Egejském moři; konstatuje, že tato pracovní skupina odhalila 13 relevantních incidentů, které byly později předmětem šetření – 8 z nich bylo podle závěrečné zprávy ([8]) pracovní skupiny správní rady agentury Frontex objasněno a 5 z nich je stále předmětem posouzení; zdůrazňuje, že je zapotřebí v této věci zapojit pracovní skupinu pro kontrolu agentury Frontex, kterou zřídil Výbor Parlamentu pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci a která bude mít za cíl tyto incidenty plně objasnit; vyzývá agenturu, aby pravidelně informovala Parlament o činnosti agentury na vnějších hranicích; vítá skutečnost, že agentura přijala plán, kterým provádí doporučení pracovní skupiny pro základní práva a právní aspekty operací a ve kterém jasným harmonogramem a velmi konkrétními cíli reaguje na obvinění ([9]);

([7]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) (Úř. věst. L 77, 23.3.2016, s. 1).

([8]) Základní práva a právní aspekty operací v Egejském moři, závěrečná zpráva pracovní skupiny správní rady agentury Frontex, 1. března 2021 (https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/MB_Documents/Agenda_Point_WG_FRaLO_final_report.pdf).

([9]) Tisková zpráva agentury Frontex ze dne 5.3.2021. Roadmap addressing the recommendations of the preliminary report of the Management Board Working Group on Fundamental Rights and Legal and Operational Aspects of Operations (Plán zohledňující doporučení obsažená v předběžné zprávě pracovní skupiny správní rady o základních právech a právních a provozních aspektech operací). https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/roadmap-addressing-recommendations-of-management-board-working-group-lBZxAh.

46. vítá rozhodnutí agentury pozastavit činnost na maďarské hranici v návaznosti na rozsudek Soudního dvora ze dne 17. prosince 2020 ve věci C-808/18 ([10]); konstatuje však, že obvinění týkající se rozsáhlého nezákonného vytlačování migrantů maďarskými orgány již byla dobře zdokumentována nevládní organizací Maďarský helsinský výbor; vyjadřuje proto politování nad tím, že agentura v této věci reagovala pomalu;

47. bere na vědomí šetření, které v souvislosti s agenturou zahájil úřad OLAF; bere na vědomí skutečnost, že pracovní skupina pro kontrolu agentury Frontex bude sledovat všechny aspekty fungování agentury; vyzývá agenturu, aby vhodným a zákonným způsobem, který respektuje důvěrnou povahu informací a pravidla ochrany údajů, neprodleně informovala poslance Evropského parlamentu o výsledcích šetření vedených úřadem OLAF;

48. považuje reakci Komise na obvinění z porušování základních práv ze strany agentury za znepokojivou; vyjadřuje své zneklidnění ohledně nedostatečné konstruktivní a účinné komunikace a spolupráce mezi Komisí a agenturou; naléhavě vyzývá Komisi a agenturu, aby bez zbytečného odkladu posílily vzájemnou komunikaci a spolupráci; vyzývá Komisi, aby poskytla právní pokyny s cílem zajistit vhodné, zákonné a včasné postupy pro kritické situace na vnějších (námořních) hranicích vzhledem ke složitým geopolitickým problémům spojeným s těmito operacemi;

49. konstatuje, že kromě výrazného nárůstu velikosti agentury, jak z hlediska rozpočtu, tak z hlediska zaměstnanců, prošla agentura rovněž zásadní změnou povahy, kterou nejlépe charakterizuje možnost zaměstnanců stálého útvaru spadajících do kategorie 1 nosit zbraně a uniformu; konstatuje, že díky těmto jedinečným atributům má agentura mezi ostatními orgány, institucemi a jinými subjekty Unie zvláštní postavení; vyzývá proto Komisi a členské státy, aby v koordinaci se zeměmi přidruženými k Schengenu stanovily robustní právní rámec, který poskytne jasné pokyny týkající se všech aspektů těchto specifických a jedinečných činností agentury;

50. konstatuje, že evropská veřejná ochránkyně práv zahájila z vlastního podnětu vyšetřování mechanismu agentury pro vyřizování stížností podaných osobami, které se domnívají, že byla během některé z operací agentury porušena jejich základní práva; vyzývá agenturu, aby s tímto vyšetřováním plně spolupracovala a aby podala zprávu o tom, jak bude doporučení evropské veřejné ochránkyně práv uplatňovat;

51. poukazuje na skutečnost, že je zapotřebí komplexního přístupu, který by umožnil přístup k domovským stránkám orgánů, institucí a jiných subjektů Unie osobám se všemi druhy zdravotního postižení, jak je stanoveno ve směrnici (EU) 2016/2102 ([11]), včetně dostupnosti v národních znakových jazycích; navrhuje, aby do tohoto procesu byly zapojeny organizace zastupující osoby se zdravotním postižením;

52. pokud jde o další připomínky, které jsou připojeny k rozhodnutí o udělení absolutoria a jsou horizontální povahy, odkazuje na své usnesení ze dne 29. dubna 2021 ([12]) o výkonnosti, finančním řízení a kontrole agentur.

53. zdůrazňuje, že obavy zjištěné ohledně řízení agentury v roce 2019 nezpochybňují existenci, legitimitu ani mandát agentury; nadále považuje agenturu za zásadní nástroj správy vnějších hranic Unie, jehož povinností je zajistit řádné fungování schengenského prostoru a svobodu pohybu v rámci Unie; očekává, že agentura plně provede doporučení pracovní skupiny pro základní práva a právní aspekty operací a předloží orgánu příslušnému k udělení absolutoria konkrétní opatření s jasným harmonogramem pro řešení zjištěných problémů; považuje tyto kroky za nezbytnou podmínku pro udělení absolutoria agentuře.

([10]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 20. prosince 2020, Komise v. Maďarsko, C-808/18, ECLI:EU:C:2020:1029.

([11]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2102 ze dne 26. října 2016 o přístupnosti webových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru (Úř. věst. L 327, 2.12.2016, s. 1).

([12]) Přijaté texty, P9_TA(2021)0215.